

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษา

การศึกษาค้างนี้ เป็นการศึกษาค้างพรรณนาเปรียบเทียบ (Comparative descriptive study) เพื่อศึกษาค้างการดำเนินงานป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านก่อนหลังได้รับค่าตอบแทน อำเภอคงเจริญ จังหวัดพิจิตร

ประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้าง ประกอบด้วย 2 กลุ่ม ค้างนี้

1. ประชาชน หมายถึง ตัวแทนครัวเรือน * ทั้งหมดในอำเภอคงเจริญ จังหวัดพิจิตร จำนวน 6,035 คน

2. เจ้าหน้าที่สาธารณสุข หมายถึง เจ้าหน้าที่สาธารณสุขทั้งหมดที่ปฏิบัติงานในอำเภอคงเจริญ จังหวัดพิจิตร จำนวน 28 คน

หมายเหตุ * ตัวแทนครัวเรือน คือ บุคคลที่เป็นตัวแทน 1 คน จาก 1 ครัวเรือน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ ประกอบด้วย 2 กลุ่ม ค้างนี้

1. ประชาชน โดยการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของประชาชนในเขตอำเภอคงเจริญ จังหวัดพิจิตร จากจำนวนประชากร 6,035 คน จะใช้วิธีหาขนาดกลุ่มตัวอย่างแบบทราบจำนวนประชากรแน่นอน โดยการแทนค่าในสูตร ของ ทาโร ยามาเน (Taro Yamane) ได้ค้างนี้

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

โดย n = จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

N = จำนวนประชากร

e = ความคลาดเคลื่อนของกลุ่มตัวอย่าง

โดยการศึกษาค้างนี้ยอมให้มีความคลาดเคลื่อนในการสุ่มร้อยละ 5 กำหนด ได้ดังนี้

$$n = \frac{6,035}{1 + 6,035 (0.05)^2}$$

$$= 375.14$$

ดังนั้น จะได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 376 คน

จากนั้นจะกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนของจำนวนครัวเรือนในแต่ละหมู่บ้าน และใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบ Multi Stage โดยมี 2 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 สุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น โดยคิดตามสัดส่วนของครัวเรือน แต่ละพื้นที่ (ดังตารางที่ 1) ขั้นตอนที่ 2 สุ่มตัวอย่างครัวเรือนในพื้นที่โดยใช้วิธีการแบบบังเอิญ

ตารางที่ 1 จำนวนกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนของจำนวนครัวเรือนในแต่ละหมู่บ้าน

หมู่	ตำบลวังจี้ว		ตำบลวังจี้วใต้		ตำบลสำนักขุนเณร		ตำบลห้วยพุก		ตำบลห้วยร่วม	
	ครัวเรือน	กลุ่มตัวอย่าง	ครัวเรือน	กลุ่มตัวอย่าง	ครัวเรือน	กลุ่มตัวอย่าง	ครัวเรือน	กลุ่มตัวอย่าง	ครัวเรือน	กลุ่มตัวอย่าง
1	105	7	123	8	441	27	160	10	67	4
2	144	9	198	12	166	10	83	5	101	6
3	143	9	71	4	119	7	98	6	155	10
4	71	4	89	6	201	13	144	9	70	4
5	54	3	88	6	100	6	74	5	100	6
6	120	7	136	9	136	8	163	10	77	5
7	174	11	82	5	142	9	83	5	56	4
8	97	6	132	8	90	6	73	5	82	5
9	101	6	69	4	111	7	97	6	96	6
10	58	4	66	4	71	4	141	9	79	5
11	89	6			73	5	66	4	54	3
12									56	4
รวม	1,156	72	1,054	66	1,650	102	1,182	74	993	62

2. **เจ้าหน้าที่สาธารณสุข** หมายถึง ตัวแทนเจ้าหน้าที่สาธารณสุขที่ปฏิบัติงานในสถานีนอนามัย อำเภอดงเจริญ จังหวัดพิจิตร จำนวน 6 คน และ ตัวแทนเจ้าหน้าที่สาธารณสุขที่ปฏิบัติงานในสำนักงานสาธารณสุขอำเภอดงเจริญ จำนวน 1 คน รวมทั้งหมด 7 คน โดยใช้วิธีหาขนาดกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง ให้เป็นผู้รับผิดชอบงานโรคไข้เลือดออกโดยตรง

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา เป็นแบบสอบถามสำหรับประชาชนที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรมและแบบสัมภาษณ์อย่างมีโครงสร้างสำหรับเจ้าหน้าที่สาธารณสุข ดังนี้

1. แบบสอบถาม

เป็นแบบสอบถามสำหรับประชาชนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรม แบ่งเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถาม ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับอาสาสมัครสาธารณสุข ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส ศาสนา อาชีพ รายได้ต่อเดือน ระยะเวลาการทำงานเป็นอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน การได้รับเข็มเชิษฐุเกียรติ

ตอนที่ 2 แบบสอบถาม ผลการดำเนินงานป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ลักษณะข้อคำถามในแบบสอบถาม เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 3 ระดับ คือ

เป็นประจำ	หมายถึง	การดำเนินงานนั้นทุกสัปดาห์
บางครั้ง	หมายถึง	การดำเนินงานนั้นมากกว่า 1 สัปดาห์
ไม่เคย	หมายถึง	การไม่เคยดำเนินงานนั้นเลย

การให้คะแนน การดำเนินงานป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ประกอบด้วยเกณฑ์ดังนี้

ข้อความเชิงบวก

ดำเนินงานเป็นประจำ	เท่ากับ	3	คะแนน
ดำเนินงานบางครั้ง	เท่ากับ	2	คะแนน
ไม่เคยดำเนินงาน	เท่ากับ	1	คะแนน

ข้อความเชิงลบ

ดำเนินงานเป็นประจำ	เท่ากับ	1	คะแนน
ดำเนินงานบางครั้ง	เท่ากับ	2	คะแนน
ไม่เคยดำเนินงาน	เท่ากับ	3	คะแนน

2. แบบสัมภาษณ์สำหรับเจ้าหน้าที่

เป็นแบบสัมภาษณ์สำหรับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขแบบมีโครงสร้างที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรม แบ่งเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสัมภาษณ์ ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุข ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส ศาสนา อาชีพ รายได้ต่อเดือน ระยะเวลา

ตอนที่ 2 แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ผลการดำเนินงานป้องกันและควบคุมโรค ไข้เลือดออกของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านสำหรับเจ้าหน้าที่สาธารณสุข ลักษณะข้อคำถามในแบบสอบถาม เป็นแบบปลายเปิด

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ**1. การหาความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content validity)****แบบสอบถาม**

ผู้ศึกษาสร้างแบบสอบถามเรื่องผลการดำเนินงานป้องกันและควบคุมโรค ไข้เลือดออกของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน แล้วนำแบบสอบถามไปปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระและได้ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ หลังจากนั้นได้นำไปทดสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา โดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารงานสาธารณสุข, ผู้เชี่ยวชาญด้านงานสาธารณสุขมูลฐาน และผู้เชี่ยวชาญด้านการดำเนินงานป้องกันและควบคุมโรค ไข้เลือดออก แล้วนำมาคำนวณค่าดัชนีความตรงของเนื้อหา (CVI) ค่าที่ได้คือ 0.91

แบบสัมภาษณ์

ผู้ศึกษาสร้างแบบสัมภาษณ์เรื่องผลการดำเนินงานป้องกันและควบคุมป้องกันโรค ไข้เลือดออกของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน แล้วนำแบบสัมภาษณ์ไปปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระและได้ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ หลังจากนั้นได้นำไปทดสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา โดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้านการ

บริหารงานสาธารณสุข, ผู้เชี่ยวชาญด้านงานสาธารณสุขมูลฐาน และผู้เชี่ยวชาญด้านการดำเนินงาน ป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก พิจารณาความครอบคลุมของเนื้อหาและความเหมาะสมของ ภาษา หลังจากนั้นนำไปปรับปรุงให้สมบูรณ์ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

2. การหาความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability)

แบบสอบถาม

ผู้ศึกษา นำเครื่องมือที่ได้ปรับปรุงแก้ไข ด้านความตรงของเนื้อหา จากผู้ทรงคุณวุฒิแล้ว ไปทดลองใช้กับประชาชน ที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้กลุ่มประชากร อำเภอทับ คล้อ จังหวัดพิจิตร ซึ่งเป็นอำเภอที่มีบริบทคล้ายคลึงอำเภอคงเจริญ จำนวน 30 คน เพื่อทดสอบหา ความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ค่าที่ได้คือ 0.87

แบบสัมภาษณ์

ผู้ศึกษานำแบบสัมภาษณ์ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วนำไปทดลองใช้กับเจ้าหน้าที่สาธารณสุข ที่มี ลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้กลุ่มประชากร อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร ซึ่งเป็นอำเภอ ที่มีบริบทคล้ายคลึงอำเภอคงเจริญ จำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของเนื้อหา ความ ชัดเจนและความเข้าใจของคำถาม

การพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง

การศึกษานี้ผู้ศึกษาได้นำโครงการคั่นคว่ำอิสระเสนอต่อคณะกรรมการจริยธรรม สาขาสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และ ทำหนังสือขออนุญาตทำการศึกษา รวมทั้ง จะ ชี้แจงวัตถุประสงค์ วิธีการศึกษา สิทธิในการเข้าร่วมการศึกษาโดยสมัครใจของกลุ่มตัวอย่าง ให้ ประชากรที่ศึกษาทราบ และเข้าถึงสิทธิของกลุ่มตัวอย่างที่สามารถออกจากการศึกษาได้โดยไม่มี ผลกระทบใดๆต่อกลุ่มตัวอย่างและผู้เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ข้อมูลที่ได้ถือเป็นความลับส่วนบุคคล จะทำการ เผยแพร่ผลการศึกษาในภาพรวม

การรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ผู้ศึกษาคำเนิการขออนุมัติหนังสือ แนะนำตัวจากสาขาวิชาสาธารณสุขศาสตร์ บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ถึงนายอำเภอ และสาธารณสุขอำเภอคงเจริญ จังหวัดพิจิตร เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ รายละเอียดการศึกษา ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ และขออนุญาตเก็บข้อมูล
2. ผู้ศึกษาเข้าพบกำนันและผู้ใหญ่บ้าน และเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในวันประชุมประจำเดือน เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ของการศึกษา แจ้งการพิทักษ์สิทธิ์และขอความร่วมมือในการให้ข้อมูลเพื่อการศึกษา
3. ผู้ศึกษาเข้าพบกลุ่มตัวอย่างที่มีคุณสมบัติตรงตามที่กำหนด คือประชาชนและเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในอำเภอคงเจริญ เมื่อกลุ่มตัวอย่างยินดีให้ความร่วมมือ ผู้ศึกษาได้อธิบายวิธีการกรอกข้อมูลด้วยแบบสอบถามแล้วจึงให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามที่จัดเตรียมไว้
4. ผู้ศึกษาทำการตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูล
5. ผู้ศึกษารวบรวม ประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษาทำการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ในการรวบรวม เรียบเรียงและวิเคราะห์ตามลำดับดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล วิเคราะห์โดยใช้การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ตามลักษณะของข้อมูล

ส่วนที่ 2 ข้อมูลการดำเนินงานป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านสำหรับประชาชน วิเคราะห์โดยใช้การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ส่วนที่ 3 ข้อมูลการดำเนินงานป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านสำหรับเจ้าหน้าที่สาธารณสุข จัดหมวดหมู่เชิงเนื้อหา